

Crna Gora
SKUPŠTINA CRNE GORE
-Odbor za ekonomiju, finansije i budžet-
Br.00-72/19-34/2/
EPA 731 XXVI
Podgorica, 19. jul 2019. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

Na osnovu člana 69 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, sa 82. sjednice održane 17. jula 2019. godine, podnosi

IZVJEŠTAJ o razmatranju IZVJEŠTAJA O RADU CENTRALNE BANKE CRNE GORE ZA 2018. GODINU

Odbor je, kroz uvodno obrazloženje guvernera Centralne banke Crne Gore, upoznat sa makroekonomskim ambijentom i stanjem crnogorske privrede, ostvarivanjem politike CBCG u prethodnoj godini, makroekonomskim prognozama za 2019. godinu, kao i politikom ove institucije u tekućoj godini. Konstatovano je da je, prema preliminarnim podacima Monstata, u 2018. godini ostvarena visoka stopa rasta BDP-a od 4,9%, kao i da je godišnja stopa inflacije u decembru 2018. godine, mjerena potrošačkim cijenama, iznosila 1,6%. Ukazano je da je ostvareni realni rast posljedica pozitivnih trendova u većini sektora, a glavni pokretači su građevinarstvo, industrija i turizam.

Odbor se, takođe, upoznao sa ocjenom CBCG da je crnogorski bankarski sistem stabilan i da bilježi pozitivne trendove rasta ključnih bilansnih pozicija i poboljšanja parametara kvaliteta aktive i pada kamatnih stopa.

Konstatovano je, takođe, da je na kraju 2018. godine u Crnoj Gori poslovalo 15 banaka, koje su bile pod kontinuiranim supervizorskim nadzorom CBCG, kao i da je usljed prepoznatih ranjivosti u pojedinim bankama, CBCG pojačala supervizorski nadzor nad njihovim poslovanjem zahtjevajući izvještaje na dnevnoj osnovi. Ukazano je i da je u decembru 2018. godine u dvije banke, uvedena privremena uprava, a kasnije tokom 2019. godine uveden stečaj. Ostale banke u sistemu, navedeno je, imaju stabilan profil poslovanja, adekvatno su kapitalizovane i imaju zadovoljavajuću likvidnost.

Na Odboru je konstatovano da je ukupna aktiva banaka u Crnoj Gori, na kraju 2018. godine, iznosila 4.407 mil.€ i u odnosu na kraj 2017. godine bilježi rast od 5,38%, odnosno 225 mil.€, dok su ukupni depoziti u bankama iznosili 3.459,2 mil.€, i u odnosu na prethodnu godinu povećani su za 5,88%. Depoziti fizičkih lica povećani su za 7,59%, a depoziti pravnih lica 4,10%. Ustanovljeno je da likvidnost banaka tokom 2018. godine bila zadovoljavajuća, iako je likvidna aktiva banaka smanjena za 6,09% na godišnjem nivou.

Odbor je konstatovao i da je finansijski rezultat na agregatnom nivou pozitivan, da su banke u 2018. godini ostvarile dobit u ukupnom iznosu od 24,8 mil. €, kao i da je na kraju 2018. godine jedanaest banaka u sistemu poslovalo sa profitom, dok su četiri banke zabilježile negativan finansijski rezultat.

Ustanovljeno je da je ukupan kapital banaka u Crnoj Gori na kraju 2018. godine iznosio 513 mil.€, te u odnosu na prethodnu godinu bilježi smanjenje od 1 mil.€, odnosno 0,2%.

Ukupni krediti iznosili su 2.612 mil.€ i pokazuju rast za 279 mil. €, ili 11,96% u odnosu na prethodnu godinu. Ukazano je i da su naponi na smanjenju nekvalitetnih kredita evidentni u poslovanju gotovo svih banaka u sistemu, te da su nekvalitetni krediti na kraju 2018. godine, kada iznose 6,85%, niži nego na kraju 2017. godine, kada su iznosili 8,31%, čemu je doprinijela i primjena Zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama.

Na kraju 2018. godine, prosječno ponderisana nominalna kamatna stopa na ukupne kredite banaka iznosila je 5,75%, dok je prosječno ponderisana efektivna kamatna stopa iznosila 6,36%. Obije stope zabilježile su pad u odnosu na kraj prethodne godine, pri čemu je ponderisana nominalna kamatna stopa bila niža za 0,41 p.p, dok je ponderisana efektivna kamatna stopa bila niža za 0,45 p.p. Konstatovano je i da je tokom 2018. godine, prosječno ponderisana efektivna kamatna stopa na ukupne kredite mikrokreditnih finansijskih institucija (MFI) imala blago rastući trend i na kraju 2018. godine, na ukupno odobrene kredite MFI iznosila 24,42%, što predstavlja rast od 0,18 p.p. u odnosu na decembar 2017. godine.

Na Odboru je ustanovljeno da je prosječan broj zaposlenih u 2018. godini iznosio 190.132 i bio je viši za 4,3% u odnosu na 2017. godinu. Bruto zarada iznosila je 766 €, i bila je za 0,1% veća od prosječne zarade iz prethodne godine, dok je prosječna zarada bez poreza i doprinosa iznosila 511 € i u odnosu na prethodnu godinu bila je veća za 0,2%. Prema evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u 2018. godini iznosio je 43.612, što je za 13,7% manje nego u prethodnoj godini.

Konstatovano je da su na finansijskom računu u 2018. godini neto strane direktne investicije iznosile 327,6 mil. € ili 32,4% manje nego u prethodnoj godini, i čine 7,1% BDP-a. Ovakva kretanja rezultat su povećanja odliva po osnovu povlačenja ulaganja jedne velike kompanije, kao i otplate interkompanijskog duga.

Konstatovano je, takođe, da je deficit budžeta Crne Gore procijenjen na 159,2 mil. € ili 3,5% BDP-a, i manji je u odnosu na deficit u 2017. godini za 77,6 mil. €, a u odnosu na korigovani deficit u 2017. godini za 91,6 mil. €. Neto javni dug Crne Gore, na kraju 2018. godine, prema podacima Ministarstva finansija, iznosio je 2,99 milijardi € ili 64,8% procijenjenog BDP-a za 2018. godinu. U odnosu na kraj 2017. godine, neto javni dug je zabilježio rast od 11,3%, i s tim u vezi ukazano je da nivo javnog duga ostaje izazov, te da istrajnost u mjerama konsolidacije treba da dovede do preokreta navedenog parametra, kao i da je dobra okolnost da se tekuća javna potrošnja finansira iz tekućih izvornih prihoda.

U odnosu na finansijsko poslovanje CBCG, Odbor je konstatovao da je u prethodnoj godini ostvarena neto dobit u iznosu od 3,57 mil.€, što je za 30,7% više u odnosu na 2017. godinu.

Tokom rasprave je ocijenjeno da izvještaji CBCG pružaju kvalitetan presjek makroekonomskih pokazatelja, te je bilo mišljenja da je prethodna godina predstavljala test izdržljivosti crnogorskog bankarskog sistema i da se je na adekvatan način odgovoreno izazovima sa kojima se bankarski sektor suočio. Postavljena su pitanja koja su se odnosila na: eventualne posljedice na bankarski sistem koje je izazvalo uvođenje stečaja u dvije banke u prethodnom periodu, kao i ključne uporedne parametre prije i nakon uvođenja stečaja; stanje, dalje aktivnosti i procjene u odnosu na treću banku koja je tokom prethodne godine imala probleme u poslovanju; uticaj nedavnog spajanja dvije banke od sistemskog značaja, odnosno transakciju na Montenegroberzi, te kupovinu 90% akcija Sosijete ženeral banke od strane Crnogorske komercijalne banke; kao i uspostavljanje komiteta za superviziju.

U skladu sa Zakonom o CBCG, Odbor se, prilikom razmatranja Izvještaja o radu CBCG za 2018. godinu, upoznao i sa: Godišnjim finansijskim izvještajem CBCG, sa mišljenjem nezavisnog spoljnog revizora; Izvještajem o stabilnosti finansijskog sistema i Izvještajem o stabilnosti cijena, za 2018. godinu.

Odbor je, nakon rasprave, sa sedam glasova „za“, odlučio da predloži Skupštini da usvoji sljedeći

ZAKLJUČAK

Prihvata se Izvještaj o radu Centralne banke Crne Gore za 2018. godinu.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Genci Nimanbegu.

